

Előfizetési ár:

Egész évre	— — — 4 K.
Fél évre	— — — 2 K.
Negyed évre	— — — 1 K.
Egyes szám	— — 20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronként 10 fillérral, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszereztséggel számított. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ

m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni

Előfizetési felhívás.

Felkérjük t. olvasóinkat, hogy lapunk előfizetésének megújítása iránt mielőbb intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

TARTALOM.

Kopár-, vízmosásos- és futóhomokos területek. (Zsarolyáni Márton Sándor.)

Az erdőaltiszt védkerületi teendői. (Tomasovszky Imre.)

Új nyugdíjbiztosítási mód. (Gaál Károly.)

Erdőőrök és vadőrök jutalmazása.

Kutyák fülbántalmi és azok kezelése. (Dr. Kukuljević József.)

Gazdasági tanácsadó: Méhészet. (Csörgő Venczel.) — Őszibarack termesztése. — A fehér olasz tyúk és sárga orpington kakas ivadéka. (J.-né.)

Különfélék: A koronaérték kötelező használata. — Cserebaromfi kiosztás. — A fűtyülés egészséges. — Időjelzés.

Hivatalos közlemények: Községi erdőőröknek a községi szolgálmányok alól való mentessége ügyében. — A kopár-, futóhomokos és vízmosásos területeken teljesített erdősítések költségeinek fedezésére adományozott állami segélyek kiosztása.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

Szerkesztői üzenetek.

Tárca. Egy vénkisasszony naplójából. (Szabó Miklós.)

Kopár, vízmosásos és futóhomokos területek.

Irta: zsarolyáni Márton Sándor, m. kir. erdőtanácsos.

A nemzeteknek vagyona a termőföldből, bányából, közlekedési vonalokból (vasút, kocsút, víziút) épületekből, stb.-ből áll.

Ezek közül főleg hazánkban első helyet foglalja el a termőföld. Ha ez kevesbedik: apad a nemzeti vagyon; ha gyarapítjuk a termőföldet, nemzetünk vagyona szaporodik, még pedig oly vagyonnal, a mely kellő művelés mellett nem csak el nem fogy, hanem nemzedékről-nemzedékre átszáll.

Világosan következik ebből tehát, hogy az, a ki a címbe jelzett területeket termővé változtatja, nemzetünket erősíti. És mivel az erdészetnek e tekintetben kiválóan elsőrendű szerepe van és a fogatosításban az erdőaltiszteknek és erdőőröknek sikert megvalósító közreműködésre tág terük nyílik és ezzel ők Magyar-

ország jövő erejének megszilárdításában hasznos tényezőkként jelentkezhetnek: nem lesz meddő munka, ha a kopár-, vízmosásos- és futóhomokos területeknek termővé változtatását célzó intézkedéseket «Az Erdő» hasábjain röviden vázolom.

*

A fentjelzett célt kívánja szolgálni a 34,209/1911. F. M. szám alatt kibocsátott utasítás, a midőn kimondja, hogy a «kopár stb. területeknek visszahódítását a gazdasági kultúra számára» biztosítani kell s nem eléggé méltányolható sikerrel fogatosítani akarja.

E nagy cél s annak jelentősége áthatja az utasításnak összeállítóját, a ki a szép ügyszó méltó következetességgel tárgyalja az ügyet. Ugyanez jelentkezik az utasítást életbeléptető 35,203/1911. F. M. számú rendeletben is.

Törvényes kiindulás alapjai az utasításnak

a) az 1879. évi XXXI. t.-cz. (erdőtörvény) 165. §-a, mely az oly kopár területeknek beerdősítését rendeli el, mely területek a természeti káros hatásoknak (szélvész, hegyomlás, görgetegek, vízmosás, futóhomok) meggátolása végett beerdősítendők;

b) az 1894. évi XII. t.-cz. (a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről) 14. §-a, mely a korlátolt forgalmu birtokokon, az erdőn kívül más művelési ágra okszerűen nem használható, tehát feltétlen erdőtalajoknak befásítását rendeli el;

c) az 1894. évi XII. t.-cz. 13. §-a, mely a káros vízmosásoknak befásítását teszi kötelezővé;

d) az 1885. évi XXIII. t.-cz. (vízjog) 55. §-a, mely szerint a vízmosások, avagy ezeknek keletkezése megfelelő intézkedésekkel megakadályozandó.

E törvényes alapokhoz képest a hasznossá tétel iránt való eljárás megindítható:

1. b) és c) alapján külön-külön,

2. más esetben az a) szerint.

Az eljárást, mely ezentúl minden esetben a kir. erdőfelügyelőségénél fog összpontosulni s nélküle egy lépés sem tehető, nem szabad túlhajtott mértékben, de oly módon kell fogatosítani, hogy a cél «lépésről-lépésre és sikeres előhaladással» eléressék.

Az eszközök ennél a cél elérésénél a) a birtokos

földtulajdonosoknak meggyőzése a cél hasznossága felől,

b) állami támogatás kilátásba helyezése,

c) a hol előzők nem használnak, a nemzeti vagyonosodás érdekében a megfelelő rendelkezések megtevétele.

A foganatosítás a cél elérésére legtöbb esetben fásítással, ritkább esetben gyepesítéssel, különböző védőművek (gátak, fonások, homokkötésnél szélfogó sövény, szalma, törek, trágya odahordással stb.) és munkálatokkal fog történni.

Az most már a főkérdés ezen ismertetésemnek célja szerint, hogy melyek az erdőaltisztek teendői e tekintetben.

Első teendő, hogy ha valaki valamely kopár, kopárrá válni kezdő, vizmosásos, vagy vizmosásnak kitett, nyílt futóhomok avagy ilyené átalakulni induló területet talál, igyekezzék arról a következő adatokat megszerezni, t. i. hogy a terület mily határban fekszik, mi a dülő neve, kié a terület, hozzávetőleg mily nagy s esetleg mily kataszt. helyrajzi számokkal van a kataszternél a terület jelölve s mindezeket közvetlen főnökének jelentse be.

Második feladat az, hogy a területnek birtokosaival, avagy birtokosával igyekezzék érintkezésbe lépni és szép szerivel törekedjék vele megértetni, hogy mennyivel hasznosabb volna, ha a ma kevés, vagy éppen semmit sem termő terület hasznothajtvá válnék.

Ez a birtokos érdeke s ez a nemzeté is és ezért igyekezzék reá beszélni, hogy ha a birtokos a javításhoz hozzájárul, közhasznú tevékenységet fog kifejteni, a melyet az állam is támogat, míg ellenkezése csak ellenszenvet ébreszt és minden részről kellemetlenséggel jár.

Ki kell fejteni a birtokos előtt, hogy a közhasznú munkát az állam támogatja:

1. ingyen szaktanácsadással és a munkálat vezetésére állami közegnek ingyenes kiküldésével;

2. ingyen csemeteadohányozással s a birtokos csak ennek szállítási költségeit viseli;

3. ingyen csemete kiosztással, úgy, hogy ennek szállítási költségeit is az állam fedezi;

4. kat. holdankénti pénzsegélyvel, mely vagy

a) a fásítás s javítás megtörténte után vehető fel a birtokos által, vagy

b) a munkálatok megkezdése előtt lesz utalványozva a birtokosnak, vagy

c) a nagyobb műszaki munkálatok költségeinek fedezésére lesz folyósítva az állam részéről

d) avagy a segély közérdekű munkálatok esetén, ezeknek államköltségen állami közegek által való foganatosításából fog állni.

Harmadik és legfontosabb a foganatosításnál való részvétel, még pedig oly módon, hogy a munkálat nem elsielve, hanem kellő gondossággal történjék.

E munkálatok állhatnak a terület határvonalainak állandó megjelöléséből, melyeket a felmérés előtt vagy után kell teljesíteni. Legzeleszerűbb ugyan előzőleg megjelölni, de nem éppen szükséges.

Ha előre lesz megjelölve, az legyen a főszabály, hogy nem kell mindenik törés, vagy méréspontot megjelölni, hanem csak a főbeket és elég, ha körülbelül 40—50 öltre egymástól (csak erős töréseknél 25—30 öltre) határdombok készíttetnek s ezek közül minden 3—5-ikbe egy számozott jó erős karó lesz téve. Utólagos megjelölés esetén, az eljáró tisztviselő jelöli ki, hogy mely ponton s miként jelölendő meg a határvonal.

A másik része e feladatnak a javítás elérésére kitézött munkálatok foganatosítása (ültetés, fonott gátak készítése, gyepesítés stb.), melyhez a csemeték elküldésénél az erőteljeseeknek kiválogatása, a fásításnál az

TÁRCZA.

Egy vénkisasszony naplójából.

Irta: Szabó Miklós.

November 2.

Tegnap új szobaurat kaptunk.

Takács Ferencznek hívják.

Nem szép. Az orrán keresztül beszél és nagyon válsztékosan öltözik. Azonkívül nevetségesen komoly. Nálamnál sokkalta fiatalabbnak látszik...

Általában az az impresszióm, hogy nem váltja valóra a hozzáfűzött reményeket. Bár a mama azt mondja, hogy alkalmasabb és biztosabb férjjelöltet még sohasem látott... Majd elvállik!

November 3.

Ma érkeztek meg a csomagjai. Mama és én segítünk neki kipakkolni. Anyuska néhányszor diszkrétén magunkra hagyott... Pedig én sohasem helyesltem ezt a gőzerővel való vőlegényfogást. Elvégre a férfiaknak is van magukhoz való eszük és könnyen észrevehetik az

ilyesmit. (Talán ezért is szökött meg oly rövid idő alatt annyi szobaurunk?)

Egyébként úgy látszik, hogy Takács úr nem olyan zsánerű ember, mint az eddigi szobaurak voltak. Azok már a kipakkolásnál szerelmet vallottak és két napi ostrom után már rendesen meg is csókoltak. Egy héttel később pláne tegeztek is...

Takács úr az egész kipakkolás alatt hideg maradt. Egykedvűen megoldvasta az ingeket, zsebkendőket, harisnyákat, törülközőket s a többi, (feltűnően sok könyve van) és bámulatos rendszeretettel berakta azokat a szekrénybe.

Mikor befejeztük a pakkolást, nekem csak ennyit mondott:

— Köszönöm, kisasszony!

Őszintén szólva, nagyon utálatos embernek találok Takács urat.

November 9.

Még mindig semmi eredmény. Takács úr nagyon komolyan viselkedik.

A mama kezd kijönni a sodrából és minden máso-

ültetés s dugványozás stb. helyes, pontos (és nem gyors) elvégzetése t. i. megmutatás, tanítás, tanácsadás, buzdítás lesz a siker érdekében teendő.

Nem könnyű feladatok ezek sokszor. Sok keserüség, fáradságot kell több esetben elszenvedni. De ne legyen senkisémet pattogó, lármázó, hanem béketűrős s jó szóval dolgozó. Erélye ne szavakban, hanem tettben nyilvánuljon, melyet higgadt fellépéssel, határozott magatartással s a czélt szolgáló kitartással párosítson, a kicsinyességeket ellenben tartsa magától távol.

Ha mindezek dacára ellenállásra talál, ne fenyegetőzzék, hanem adja elő, hogy esküje köti a történeteknek feletteseit előtt való hű előadására s kötelességérzetét sem gúny, sem harag, sem fenyegetés elnyomni nem fogja, hanem mindent meg tesz, a mi tőle telik.

Igy dolgozva, meg lesz mindenki a kötelesség teljesítés nemes önérzete, az ezen alapuló nyugodt lelkiismeret s midőn mindezeket siker követi, el lesz érve a cél s bátran elmondhatja, hogy Hazánk anyagi jólétének előrehaladásához, erőihez mértén hozzájárult.

Az erdőaltiszt védkerületi teendői.

Irta: *Tomasovszky Imre*, m. kir. főerdőmérnök.

(Folytatás.)

A veszélyes cselekmények és mulasztások közé soroltnak a következő esetek (Erdőtörvény 109—114. §.): erdőben tüzelésre megszabott törvényes utasításoknak és rendeleteknek a be nem tartása, a tűznek felügyelet nélkül való hagyása, a tűzveszélynek kikerülésére szükséges és a létezett viszonyok közt eszközölhetővé vált intézkedés elmulasztása; erdőben elhagyott tűz eloltásának, erdőégés bejelentésének elmulasztása, erdőégés oltásánál felhívás dacára való nem segítségkérés; továbbá: *jogtalanul vagy engedély nélkül az erdőben engedélyezett helyen*

kivül ergettyűnek (csúsztatónak) készítése, mésznek vagy szénnek égetése, szuroknak, hamuzsírnak, kátránynak főzése, korom készítése, fűrész vagy egyéb gödör és farakodó vagy dolgozó hely vagy műhely felállítása, szerszám vagy egyéb használatra szánt fa faragása vagy más hasonló munka teljesítése, gondatlanságból erdőégés okozása, erdőben engedély nélküli járás-kelés kocsi-val, marhának tilos úton való hajtása, engedély nélkül új út törése, vagy hat évesnél fiatalabb utánnövények közötti járás-kelés, a közutakon kívül s az erdőtulajdon biztonsága szempontjából való aggályos tartózkodás s gondatlanságból bár tűz gerjesztésére jogot nyert üzemek által az erdőben tűzvesz előidézése (pl. mész-, szénégetésnél, szurok- és kátrányfőzésnél, koromkészítésnél és hamunyerésnél) stb.

Végül a *«kivételes intézkedések»* az erdőtermékek beszerzési helyét igazoló faeladási igazolványoknak kötelező használatára vonatkozólag (az Erdőtörvény 115. és 116. §.) tartalmaznak szigorú rendelkezéseket.

Az erdőaltisztnek egyik fontos teendőjét képezi az erdei lopásokat, az erdei kártételeket, a veszélyes cselekményeket és mulasztásokat a rendelkezésére álló eszközökkel, de mindig a törvények által megengedett módokon *megakadályozni s azok elkövetőit kinyomozni s illetőleg tetten érni s a kihágásokat az erre vonatkozó miniszteri utasítás gondos és lelkiismeretes betartásával lehetőleg még a helyszínén «Az erdei kihágási napló»-jába bevezetni s főnökének az eseteket bejelenteni.* Ha az erdőkárok tettesének kinyomozásához másnemű intézkedésekre (pl. csendőrség, községi előljáróság igénybevétele stb.) lenne szükség, akkor minden esetben a főnök rendeletét kérjük ki.

A mi a *házkutatást* illeti, itt főleg arra ügyeljen az erdőaltiszt, hogy azt egymagában vagy altisztársával sohase tartsa meg, hanem ha az már kikerülhetetlen,

dik nap tészta-ebédet készít. Te Takács úrnak úgy látszik mindegy. Eszi türelmesen a tésztát és hallgat.

Nekem meg éppen csak hogy köszön.

— Hogy van, kisasszony? Mit álmódott, kisasszony? — ennyi az egész, a mit elvéteve kérdez tőlem.

Egyszóval nagyon unalmas fráter. Többé szóba sem állok vele.

November 11.

Semmi!

A mama fuldokol a dühtől. S ma megint tészta volt ebédre... Takács úr későn jött haza a hivatalból (a kataszternél dolgozik), nagyon gyorsan evett és rögtön visszavonult a szobájába. Engem alig vett észre... Igazán kíváncsi vagyok, mit tud egész délután csinálni egymagában?

No, de majd végére járok én ennek is!

November 12.

A cselédet valami ürügy alatt elküldtem ma hazulról és én takarítottam Takács úr szobájában. Sorra kinyitogattam a fiókokat. Egész garmada illatos levelet találtam. Megnéztem az aláírást, valamennyit egy és

ugyanaz a kéz írta. A legutolsó október 10-ikéről volt keltezte. Úgy látszik, szakítottak... Szegény ember, tehát ezért olyan szomorú! Sajnálom szegényt.

November 13.

Tudja Isten, tegnap óta kezd érdekelni ez az ember. Talán azért, mert a mama megint szekirozott, hogy nem vagyok képes eredményt elérni. Ügyetlen vagyok. Csak azért is meg fogom mutatni...

November 14.

Ma érdekes dolgot tudtam meg véletlenül. Kezembe került a «Várdombi Gyorsfutár» vasárnapi száma és persze mindjárt a tárczát kezdtem olvasni benne. De majd elejtettem az ujságot meglepetésemben. A tárczát Takács úr írta. Nagyon szomorú história volt. Egy szerelmes ifjúról szólt, a kit imádoztjának hideg közönye visszariaszt attól, hogy lángoló szerelmét megvallja s a kétségbeesés végre is öngyilkosságba kergeti a szerencsétlen ifjut. Igazán mondom, lelki-furdalásokat kezdtem érezni. Biztos, hogy reám célzott a tárczában szegény Takács úr. Holnaptól kezdve barátságosabb leszek hozzá.

akkor minden esetben a községi előjáróság közreműködésével tegye azt, nehogy ebbeli eljárása által magánlaksértést kövessen el. A házkutatás megtartásának eljárási szabályait illetőleg — ha ezekkel nem lenne tisztában — főnökétől kérdezze meg.*

A fegyverhasználat tekintetében a legnagyobb elővigyázatra és óvatosságra van szükség. E tekintetben állandóan tartuk szem előtt a m. kir. földművelésügyi Miniszter úr 1895. évi 72,086. számú és «Az erdőőrök fegyverviselési, fegyverhasználati és fegyelmi szabályai»-ra vonatkozó rendeletét.**

Miután a tapasztalás azt igazolta, hogy komoly, nyugodt, békességes, de a mellett szigorú viselkedés az erdőkártevők nagy részénél a kellő és jó eredményeket hozza létre, az erdőkárok tettenérése alkalmával tanúsítsunk mindig igazságos, szigorú s gorombaságot kerülő fellépést, mert ez egyrészt tekintélyünket fogja emelni, de másrészt a hivatalos eljárás komolyságát is növelni fogja.

Általában becsületesen, tisztességesen és lelkiismeretesen teljesített szolgálattal, nemkülönbén mindenkori példás, józan és komoly magaviselettel fogjuk az állásunknak megfelelő közbecsülést megszerezni.

III. Fejezet. Az erdő fő- és előhasznvételei körüli szolgálat.

Azokat a jövedelmeket, a melyeket az erdő birtokosának nyújt: *erdei hasznvételeknek* nevezzük. Ha ezeket a hasznvételeket az erdő fatermése, illetve az erdő legfőbb használatának a tárgya, a fa képezi, akkor

* Lásd bővebben: *Lászlóffy István* vármegyei tb. főjegyzőnek «Az erdőszemélyzet által foganatosítandó házkutatásoknál kövendő eljárás» című, «Az Erdő» 1907. évfolyam 12. számában megjelent közleményét.

** Ezek a szabályok az «Erdőőr» nyolczadik kiadásában közölve vannak. Szerző.

ezeket a fában nyert használatokat: *erdei főhasznvételeknek* mondjuk. Ezt a hasznvételt megelőzi az erdőállományok elszáradt, elnyomott és túlszárnyalt faegyedeinek időnként tisztító vágások és gyéritések, vagyis az úgynevezett *előhasznvételek* útján való kihasználása. Minden egyéb olyan hasznvételek, mely az erdőből származik ugyan, de a faanyagokon kívül termelhető, illetőleg nyerhető, *erdei mellékhasznvételek* képez.

Hogy az erdő fő-, elő- és mellékhasznvételei az egyes erdőgazdaságokból minő időben, minő helyen, mily nagy területen és mily mértékig nyerhetők, erre vonatkozólag a gazdasági terv rendelkezései, előírásai az irányadók. Rendszeresen kezelt, nagyobb erdőgazdaságokban az erdőaltiszt az e tekintetben szükséges tudnivalókat az erdőgondnoktól kapja meg, a ki őt a használatok foganatosításának módjaira nézve mindig a kellő felvilágosításokkal ellátja.

Az erdei fő-, elő- és mellékhasznvételek nyerésének módjai az illető vidékek viszonyai s igényei szerint alakulnak ugyan, mindazonáltal vannak olyan általános jellegű teendők is az említett hasznvételek foganatosítása körül, a miket az erdőaltisztnek a munkálatok megkezdése előtt s a helyi viszonyok tüzetes ismerete nélkül is tudnia kell. Az erdei üzem helyes vezetése, annak kellő felügyelete s az erdőbirtokos anyagi érdekei megkivánják azt, hogy az erdőaltiszt ezeknek az általános teendők ismeretének a birtokába jusson.

Az alábbiakban tehát az erdei fő- és előhasználatok körüli szolgálat általános teendőit körvonalozzuk.

A) Az erdei főhasznvételek körüli szolgálat.

Minthogy az erdei főhasznvételek tárgyát a fa képezi, ebből folyólag a főhasznvételek körüli szolgálatnak mindama szolgálati teendők tudására kell szorítkoznia, a mik a fa termelésénél, a fának különféle értékesítési módjánál, a fának szárazon és vizen való szállításánál

November 15.

Ma bevitem hozzá az emlékkönyvemet és megkértem, hogy irjon bele néhány sort.

Reám nézett szomorú szemeivel és komolyan mondta:

— Nem foglalkozom én ilyen dolgokkal, kisasszony.

Aligha fog sikerülni...

— Takács úr nagyon szerény, — mondtam és megmutattam neki a tegnapi tárczát.

Nevetett... (Most láttam először nevetni. Nagyon szép fehér fogai vannak.)

— Ezek után hiába is tagadnám, — mondta és kivette kezemből a könyvet. Irni kezdett. Gyorsan írt és gondolkodás nélkül. Én a vállain keresztül hajoltam és úgy gyönyörködtem férfias vonásaiban. Leheletem az arczát ezirógatta és láttam, miként önti el egyszerre a vér... Letette a tollat. Rám nézett. Aztán hirtelen átkarolt és megsókolta a számát...

A mama azt mondta, hogy ilyen esetben pirulva ki kell futni a szobából. De én nem voltam képes erre. Én visszacsókoltam Takács urat.

És még most sem bántam meg, hogy így cselekedtem. Ezt írta az emlékkönyvembe:

Az élet: szerelem —

A szerelem sokszor: halál!

Istenem, milyen mélyen szántó gondolatok két rövidke sorban! Kezdek szerelmes-lenni Takács úrba. (Ebben azonban még nem vagyok egészen bizonyos. A többi szobaúrral is így voltam eleinte.)

November 16.

Elmondtam mamának a tegnapi történeteket. A kezdettel nagyon meg van elégedve. Persze azt nem mondtam meg, hogy én is visszacsókoltam Takács urat...

Ma kitünő ebéd volt; a mi természetes is a történetek után. Hiába, a mama minden lehetőt elkövet a leánya boldogságáért...

Takács úr szemelláthatólag kellemesen volt meglepetve és jóízűen evett. A levesnél ugyan még egy szót sem szólt, de a gombamártásnál már rám mosolygott, a pecsenyénél pedig rátette a lábát az enyémre s végre

s végül a fának a raktárakban való eladásánál felmerülnek.

1. A fa termelése.

Ez alatt azoknak a munkálatoknak az összességét értjük, a melyek a fának döntésénél, az ezt követő gallyazási-, kérgezési-, kupolási-, megfordítási-, lebecsátási stb. munkálatainál; továbbá a választékok képezésénél, a faanyagoknak az erdei utakhoz, rakpartokhoz való közelítésénél, felrakásolásánál (máglyázásoknál) s végül a termelt faanyagok leltározásánál (számbavételénél) előfordulnak.

a) *A fának döntése.* Az Alföldön, valamint dombos vidékeken és az alacsony és közép hegységi erdőkben a fa döntésének ideje rendszeren a tél. Télen tudvalevőleg a fadöntéshez szükséges napszámert könnyebben kaphatni s a napszámér is olyankor valamivel olcsóbb. Fenyvesekben a fának döntése rendszeren a tavasz beálltával, a nedvkeringés idején kezdődik. Sarjerdőkben a téli döntést azért kell kerülni, nehogy a hó miatt magas tuskók keletkezzenek. A sarjerdőkben a döntés általában a hó elmenetele után a tavasz kezdetéig fogantatosítandó. Az elárasztásnak kitett tölgyfa-sarjerdőket télen kell vágni. Cserhántásra berendezett tölgy-sarjerdőkben a döntést a rügyfakadás után azonnal megkezdjük. A gyéritéseket akkor czélszerű eszközölni, ha vágásaink döntése befejeztetett. A tisztító vágások leg helyesebben s leginkább július hó folyamán kezdetnek meg s végeztetnek, mert az értéktelen s a tenyésztes tárgyát nem képező lombfanemek tuskóinak visszacszerző képessége ebben a hóban rendszerint a legkisebb.

A fa döntésének módjai munkások és vidékek szerint (vagy csak fejszével, vagy fejszével és fűrészszel, vagy esetleg az irtás alkalmazásával stb.) változnak. A fadöntési munkálatok alkalmával az erdőaltisztnak arra kell törekednie, hogy a munkások a fákat a ki-

tűzött s kijelölt vágásokban mindig abba az irányba döntsek, a mely mellett azok további kidolgozása, csúsztatása, közelítése akadálytalanul vihető keresztül s illetőleg úgy, hogy a fa döntését követő legallyazási-, kérgezési-, hosztolási-, fordítási-, kupolási munkálatok a korhadt, beteges törzsrészek kifürészelése s az ezt követő csúsztatási vagy közelítő munkálatok mindennemű fennakadás nélkül legyenek eszközölhetők. Ezen irány meghatározásánál tehát a legnagyobb körültekintéssel kell eljárni. A törzseket mélyen s aképpen kell levágni, hogy a visszamaradó tuskók minél alacsonyabbak legyenek. Erre vonatkozólag általánosan elfogadott szabály az, hogy a hegy felőli oldalon mérve, a tuskó ne legyen magasabb, mint a milyen átmérővel az illető törzs a vágáslapon bír.

A fadöntésnél ügyeljünk arra is, hogy a döntési munkálatok ideje alatt lehetőleg minden szerencsétlenséget elkerüljünk, a mit leginkább azáltal érhetünk el, ha szolgálatunk közben s a munkálatok megindítása-kor s azoknak állandó ellenőrzésekor a munkások figyelmét mindig felhívjuk arra, hogy ők a döntésnek induló törzs tuskójától kissé oldalt álljanak, az eső törzs mögé sohase fussanak s végül szélviharok, zivatarok keletkezésekor a törzsek döntését azonnal szüntessük be. A fennakadt törzsek döntésénél ezek az elővigyázati rendszabályok lehetőleg megkészszerzendők.

b) *A döntést rendszerint a gallyazási- és kérgezési munkálat követi.*

A *legallyazást* főleg fenyvesekben gondosan kell teljesíteni, hol újabban egyes erdőgazdaságokban 9—10 cm. felső átmérőig szokás a törzseket lekérgezni; úgyszintén fenyvesekben — rovarkárok elejének vétele végett — a tuskókat is lekérgezik. A legallyazás alkalmával a törzsekről a kidudorodások, ágesapok, kinövések stb. szintén levágandók, nehogy azok a csúsztatást akadályozzák. Lúczfenyvesekben ott, hol a kéreg értékesít-

a krémes piténél sikerült letaposnia a tyúkszememet. Biztos, hogy szeret!

Mama azt mondta, mikor referáltam neki:

— Hja, lassú víz partot mos.

Aztán hozzátette:

— Csak addig üsd a vasat, a míg meleg.

Őszintén szólva, nem értem az összefüggést. De azt hiszem, a mama maga sem érti...

November 19.

Már tegezzük egymást. Nem hittem volna, hogy ez a komoly, csöndes ember így tud áradozni. Ilyen kacskaringós szerelmi vallomást még egyik szobaúrtól sem hallottam...

Hiába, a ki költő, az költő!

Nagyon boldog vagyok.

November 22.

Mindennap puszkizkodással töltjük a délutánokat. Most már holtbizonyos, hogy a bolondulásig szerelmes vagyok Feribe.

De ő is énbelém!

November 23.

Feri ma kíváncsi volt a harisnyakötőmre. Nem akartam megmutatni neki; de erőszakkal megnézte a kiállhatatlan...

Mamának ezt nem is merem megmondani.

November 24.

Feri ma újra szemtelenkedett... Nem is ellenkeztem. Úgyis hiába lett volna!...

Istenem, nem merek a mama szeméibe nézni...

November 25.

Mama időszerűnek látta közbelépni az ő csalhatatlannak képzelt módszerével. Egész ebéd alatt a házaselet gyönyöreiről, a családi tűzhely melegségéről és a legényélet egyhangúságáról beszélt Ferinek. Feri szótlanul evett... Délután megmutattuk neki a stafirungomat és mama bizalmasan elmondta, hogy mennyi lesz a hozományom, ha ő és a papa — meghalnak.

hető, a lúczyfenyők kérgét 1-26 m. hosszú táblákban szokás lehántani s a lehántott táblákat a törzs mellé kérges felőkkel felfelé odatámasztani, hogy a kéreg a nedvességtől óva legyen:

c) Ha a törzseknek legallyazása és lekérgezése már megtörtént, következik a törzsek *lekápolása* (lecsúszása) s azután a törzsek *megfordítása* s a megfordított helyről a *kéregnek letisztítása*. Ezeket a munkálatokat fenyvesekben ősz elején szoktuk elvégeztetni. A menyire csak lehetséges, az erdőaltiszt arra törekedjék, hogy nagy csúcsok a vágásokban ne maradjanak vissza, mert ezek — mint ismeretes — néhol az erdőszítési munkálatok végzése elé nagy akadályokat gördítenek.

d) Az elősorolt munkálatok után kerül sorra az *erdei választékolási munka*.

Az erdei választékok termelésénél mindig az illető vidék fakereskedelmi viszonyai lévén az irányadók, fő-törekvésünket arra kell fordítanunk, hogy csakis oly választékokat termeljünk, a melyek első sorban az illető vidék lakossága szükségletének s az adott körülmények között a fakereskedelem helyi követelményeinek legjobban megfelelnek. Ezek kielégítése után távolabb eső fa-piaczok szükségletének fedezéséről is lehet szó.

Minthogy az erdei választékok ismerete az erdőaltisztre nézve igen fontos, az alábbiakban a faválasztékokra vonatkozólag szolgáljanak tájékoztatásul a következők.

A faanyagoknak a különböző czélokra való felhasználása s alkalmazása szerint a *főbb faválasztékok** a következők: 1. Az építőfa (épületfa); 2. a műfa; 3. a mezőgazdaságifa, s végül 4. a tűzifa.

1. Az *építőfa vagy épületi fa*. Ehhez a csoporthoz a tulajdonképpeni építkezésekre-, fűrészárú-, vasúti talpfa-,

* L. bővebben: *Fekete Lajos* «A vágásra érett erdő kihasználása» című művének 6. s következő lapjait. Szerző.

bánya- és hajófa termelésére alkalmas faanyagot soroljuk. A különféle építkezéseknél (lakóházak, melléképületek, hidak, czölöpök, vízepítmények stb.) a gömbölyű, vagy faragott állapotban alkalmazott faanyag képezi az épületi fát. Erre a czélra leginkább a fenyőfélék és a tölgy alkalmazhatnak. *Fűrészárut* képeznek a különféle deszkák, fűrészelt gerendák, a szarufák, léczek, borítólemezek stb. E czélra első sorban a fenyőfélék, de a lombfák is alkalmasak. *Vasúti faanyag* alatt a vasúti talpfák különböző fajtaikat értjük, mely czélra a tölgy, ákác, vörös és erdei fenyő s impregnálással (telítéssel) a bükk is alkalmaztatik. A *bányafa* körébe a különféle méretű bányatámfák, oszlopok, keretfák, rudak stb. tartoznak. A különféle kompok, dereglyék, csónakok, bárkák, hajók építési czéljaira pedig az úgynevezett *hajófa* szolgál, melyeknél az egyszer görbült *C*, a kétszer görbült *S*, s végül az *L* alakú könyökfák a legfontosabb építési anyagok. Ezeken kívül hajóépítésre szolgálnak még az árbóczfák és a vitorlarudak is, a mely czélokra főleg a lúczy-, az erdei- és a vörösfenyőt szokták alkalmazni.

2. A *műfa* elnevezési köréhez az asztalosok, székéres és kocsigyártók, az esztergályosok, a faragott és hasított árúk, nemkülönbén a lemezárúk czéljaira alkalmas faanyagot számítjuk. Asztalosok részére a tölgy, szil, kőris, juhar, cseresznye, dió, bükk, vörös-, havasi-, lúczy- és jegenyefenyő stb. jók. Kocsigyártók részére a kőris, szil, ákác, nyír, gyertyán, tölgy, bükk, juhar stb. megfelelők. Esztergályos munkákhoz a juhar, alma, körte, gyertyán, barkóca, berkenye; faragott árúkra a nyár, hárs, nyír, dió, bükk, fenyőfélék; hasított árúkra pedig a tölgy, fenyő, bükk stb. s végül lemezárúkra (kivált dobozoknak, szitakávéknak stb.) a lúczy-, jegenyefenyő s a bükk legkitünőbb. (Folytatása következik.)

Feri mindent megdicsért és kezet csókolt a mamának. Jó jel!

Most már biztos, hogy férjhez megyek.

November 26.

Feri a kaszinóban töltötte a délutánt. Azt mondta, választmányi ülésen kell résztvennie... Nem is veszem rossz néven tőle. Elvégre egy ilyen okos fiúnak mindenütt szerepelnie kell.

De azért nagyon unatkoztam nélküle.

November 27.

Papától megtudtam, hogy Feri nem is választmányi tag a kaszinóban.

Nagyon összeveszttem vele e miatt; de egy csókkal kibékített a hunczut...

Hiába, nem tudok haragudni reá!

November 28.

Mama négy nap óta folyton a házasság örömeiről beszél. Feri nagyon fanyar ábrázattal hallgatja. Nem szeretem ezt a gyorsaságot. Nagyon szomorú tapasztalataim vannak a multból...

November 29.

Feri nagyon megváltozott. Egész délután hallgatagon ült mellettem és csak egyetlen egyszer csókolt meg.

— Miért vagy olyan hideg? — kérdeztem tőle. — Bánt valami?

— Epelázam van! — mondta szárazon és még egyszer megsókolt.

Nem tudom milyen betegség lehet az «epeláz», de nagyon fájhatott szegénykének, mert olyan savanyú arcot vágott, mintha vaczkort evett volna.

November 30.

Ma biztos, hogy nyugtalan álmaim lesznek. Mióta szobaurakat tartunk, hónap végén nekem mindig nyugtalan álmaim szoktak lenni...

December 1.

Feri megszökött az éjjel. Ő is olyan alávaló, mint a többiek voltak! Nem hittem volna egy költőről...

Mama káromkodik és azt mondja, nem vállal több szobaurat.

Tehát nem megyek férjhez soha?!

Új nyugdíjbiztosítási mód.

Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegély-pénztárról szóló 1900. évi XVI. és 1902. évi XIV. t. c. cikk kiegészítésére vonatkozó, a m. kir. földművelésügyi miniszteriumnak 1912. évi 1500 eln. sz. rendeletével folyó évi márczius hó 1-ével életbeléptetett 1912. évi VIII. t. cz. a nyugdíjbiztosításnak egy új, az eddiginél sokkal kedvezőbb formáját állítja fel, mely legalább 10 évi tagság után 65 éves korban minden embernek megadja a nyugdíjat, a belépést pedig nemcsak a 35 éven aluli, hanem akárminő idősebb embereknek is megengedi s ez által elhárítja azt a legfőbb akadályt, mely eddig a nyugdíjbiztosítás kellő elterjedését gátolta.

A gyakorlati tapasztalat azt mutatta, hogy a rokkantság esetére való biztosítás elterjedésének két főakadálya volt.

Az egyik főakadály az volt, hogy ebbe a biztosításba a régebbi törvényes szabályok szerint csak 35 évesnél fiatalabb embereket lehetett felvenni. Ezt az akadályt az 1912. évi VIII. t. cz. elhárítja, amennyiben kimondja, hogy az új nyugdíjbiztosításba bárminő korú embereket is fel lehet venni.

A másik főakadály az volt, hogy a tagnak csakis igazolt rokkantság esetére biztosított segélyt, a mi igen bizonytalan állapot volt. Ezt a bizonytalanságot is megszünteti az új törvény, kimondván, hogy a rokkantsági biztosítást agykori ellátással köti össze s hogy a biztosítottnál 65 éves korában nem keresi azt, vajjon tud-e még dolgozni vagy sem, hanem a tag a maga nyugdíját feltétlenül megkapja. Például:

1. Ha valaki 25 éves korában véteti fel magát az új nyugdíjsoport tagjai sorába és 50 éves korában, vagyis 25 évi tagság után *rokkanttá* válik, évi nyugdíj fejében kap $25 \times 6 = 150$ koronát.

Ha ugyanez a tag *teljes munkabírásában* megéri a 65. életévét, feltétlenül megkapja nyugdíját, mely 40 évi tagsága alapján évenként $40 \times 6 = 240$ koronát fog tenni.

2. Ha valaki 40 éves korában véteti fel magát a tagok sorába és 60 éves korában, vagyis 20 évi tagság után *rokkanttá* válik, évi nyugdíj fejében kap $20 \times 6 = 120$ koronát.

Ha ugyanez a tag *teljes munkabírásában* megéri 65. életévét, feltétlenül megkapja nyugdíját, mely 25 évi tagsága alapján évenként $25 \times 6 = 150$ koronát fog tenni.

3. Ha valaki 60 éves korában véteti fel magát a tagok sorába, az, ha 70. életévét eléri, vagyis 10 évi várakozási idő eltelte után feltétlenül megkapja nyugdíjul az évi $10 \times 6 = 60$ koronát.

Az új nyugdíjsoportnak tagja lehet minden 14 éven felüli férfi és nő, akárhány éves is, a kinek főkeresete a gazdasági munka.

Felvétel végett lakóhelyén a községi előljárásnál (városi tanácsnál, helyibizottsági intézőnél) kell jelentkezni.

Felvételi díj 1 korona. Évi tagsági díj 10 kor., mely utóbbi nyugdíjazásig fizetendő.

A tagokat megillető segélyek a következők: *nyugdíj* legalább 10 évi tagság után, *65 éves korban mindenestre*, de előbb is, ha végleg munkaképtelenné vált. A teljes nyugdíj 40 évi tagság után évi 240 korona, rövidebb ideig tartó tagság után aránylagosan kevesebb. *Haláleseti segély*, egy évi nyugdíj egy összegben. Ha 14 éven aluli árva maradt, már 2 évi tagság után is legalább 100 korona egy összegben.

Baleseti segélyek: ingyen gyógyítás, ezenkívül egy hétnél tovább tartó munkaképtelenség idejére 70 napon felül napi 1 korona, azontúl havi járadék, még pedig ha teljesen nyomorék maradt, úgy, hogy semmit sem tud dolgozni: évi 240 korona, ha tud valamit dolgozni, akkor aránylagosan kevesebb: baleset miatti halál esetén a család kap 400 koronát; ha három 14 éven aluli árva maradt, kap 500 koronát; ha négy 14 éven aluli árva maradt, kap 600 koronát; ha öt 14 éven aluli árva maradt, kap 700 koronát; ha hat vagy több 14 éven aluli árva maradt, 800 koronát kap egy összegben.

Nincs kétségünk a felől, hogy mihelyt a rendelkezések köztudomásra jutnak, az új, messzemenő kedvezmények, különösen pedig az, hogy a legidősebb emberek is beléphetnek, bizonyára mielőbb meg fogják nyerni a nyugdíjbiztosítás számára mindazokat, a kik átérezni képesek a jövőről való gondoskodás fontosságát.

Gaál Károly.

Erdőőrök és vadőrök jutalmazása.

Az Országos Magyar Vadászati Védegylet igazgatósága folyó évi január hó 4-ikén tartott ülésében tárgyalta az egyesület jutalmazási felhívására beérkezett 16 kérvényt és ajánlatot. A gyűlés összesen 1050 K pénzzutalmat, továbbá 9 ezüst és 6 bronz éremmel való kitüntetést engedélyezett az alábbi részletezéssel:

1. Sántha Gyulának, a szőnyi vadásztársulat vadőrének, a vadtenyésztés körüli sikereiért és a vadorzókkal szemben tanúsított kötelességű viselkedésért, a vadásztársaság meleg ajánlatára 50 K pénzzutalom engedélyeztetett;

2. Dénes Daninak, a gróf Korniss-féle urad. vad- és erdőőrnek, a vadorzók hosszú éveken keresztül való fáradhatatlan üldözése és azokkal szemben tanúsított bátor és kötelességű viselkedéseért, a szentbenedeki uradalmi erdőgondnokság meleg ajánlatára 50 K pénzzutalom és az egyleti ezüst érem engedélyeztetett;

3. Ács Géának, a Semsey-féle semsei uradalom vadászának, a vadtenyésztés és a kártékony vad pusztítása körüli sikereiért, különösen pedig a vadorzók erélyes üldözése és azokkal szemben tanúsított bátor és kötelességű viselkedéseért, miközben egy alkalommal könnyebb természetű lösebet is kapott; az uradalomnak meleg ajánlatára 50 K pénzzutalom és az egyleti ezüst érem engedélyeztetett;

4. Gere Antal közalapítványi erdőőrnek, az apróvad tenyésztése, a fővad gondozása és óvása, valamint a duvadpusztítás körüli érdemeiért, különösen pedig vadorzókkal szemben, életveszélyes megtámadtatás közben

is tanusított bátor és kötelességű viselkedésért, a padragi közalapítványi terület vadászati jogböröljének: dr. Navratil Dezső egyetemi m. tanárnak meleg ajánlatára 100 K pénzjutalom és az egyleti ezüst érem engedélyeztetett;

5. Metzger Ágoston Budapest székesfővárosi mezőőrnek, Vér János dányi felesketett vadőrnek és Kolparszky Gyula székesfővárosi erdőőrnek, vadorzók erélyes és sikeres üldözéseért, továbbá nyulhurkok eltávolítása körül (Metzger), duvadak pusztítása és a mérgezés körül (Vér), foglyok és fázánok tenyésztése körül (Kolparszky) elért sikereiért: a Budapest-vidéki vadásztársaság meleg ajánlatára, egyenként 50 K pénzjutalom és külön-külön mindegyik részére az egyleti bronz érem engedélyeztetett;

6. Chalupeczky Jánosnak, a br. Inkey-féle raszinjai uradalom erdésze és vadászatrendezőjének, a hurokrakók és a vadorzóknak, a uradalmi jószágigazgatóság részletes kimutatásával igazolt buzgó és sikeres üldözéseért 50 K pénzjutalom és az egyleti ezüst érem engedélyeztetett;

7. Veréb Andrásnak, Makó Józsefnek és Rozgonyi Istvánnak, a gróf Hadik-Barkóczy-féle hitbizományi uradalom felesketett erdőreinek, vadorzók életveszélyes üldözése és elfogása közben tanusított bátor kötelességteljesítésért, a telkibányai uradalmi birtok kezelő erdő-tisztjének, a varannói uradalmi erdőhivatal által igazolt bejelentésére: egyenként és külön-külön mindegyik részére az egyleti bronz érem engedélyeztetett;

8. Szalánczy Györgynek, Czárán János seprői földbirtokos vadőrnek, hosszú szolgálat közben tanusított hűséges, lelkiismeretes és fáradhatatlan kötelességteljesítésért, a vadorzók buzgó és önfeláldozó üldözéseért, miközben kétizben megsebesült s házat is kétszer felgyújtották: szolgálatadójának meleg ajánlatára 100 K pénzjutalom és az egyleti ezüst érem engedélyeztetett;

9. Molnár András hidasligeti m. kir. főerdőrnek és Harbács György hidasligeti m. kir. erdőőrnek, a vadvédelem körül és főleg a vadorzókkal szemben tanusított erélyes és eredményes viselkedésért, a vadászerdői m. kir. erdőőri szakiskola igazgatójának ajánlatára külön-külön 50 K pénzjutalom s ezenkívül Molnár András részére még az egyleti ezüst érem is engedélyeztetett;

10. Bodó Dénes madéfalvai lakosnak, a duvadirtás körül évtizedeken keresztül kifejtett fáradhatatlan buzgalmaért és páratlanul álló sikereiért, miközben hatóságilag igazolva egyebek között 207 farkast és 31 hiúzt pusztított el egymaga: Csikvármegye alispánjának előterjesztésére 100 K pénzjutalom és az egyleti ezüst érem engedélyeztetett;

11. Berberszki Zsivonak, a nagybecskereki vadász- és vadvédő-egylet felesketett vadőrnek, a vadorzók éveken keresztül, életének kockáztatásával folytatott fáradhatatlan, bátor és önfeláldozó üldözéseért, a nevezett vadász- és vadvédő-egyletnek 29 darab ítélettel támogatott meleg ajánlatára 100 K pénzjutalom és az egyleti ezüst érem engedélyeztetett;

12. Csigliuszky Károlynak, gróf Keglevich Gyula szo-

molnoki vadászbérletén alkalmazott felesketett vadőrnek, a ki hosszabb szolgálata alatt a vadóvás terén kiváló sikereket ért el, a vadorzók lankadatlan és életveszélyes üldözése és elfogása közben pedig bátor és önfeláldozó viselkedésével magát több ízben kitüntette: szolgálatadójának meleg ajánlatára 100 K pénzjutalom és az egyleti ezüst érem engedélyeztetett;

13. Egy privátdetektívnek, a ki a nyugatmagyarországi vadászterületeken évek óta nagymérvben úzott fogoly- és fázántojások lopkodóinak kinyomozása, üldözése és feljelentése körül nagy buzgalommal és eredménynyel fáradozott: gróf Károlyi Lajos nagybirtokos kezeihez 100 K pénzjutalom engedélyeztetett.

Ezek után megbizta a gyűlés a titkárt, hogy a jelen alkalommal való felhasználásra és későbbi szükségletre 25 darab ezüst és 25 darab bronz érmet készíttessen.

Kutyák fülbántalmai és azok kezelése.

(Együttal felelet V. A.-nak.)

Kutyák füleiben gyakran nagyon felszaporodik a fülzsír, a melyhez hozzátapadnak a bőrről folyton hámló apró pikkelyek s a por. Ezekről a fülzsír megkeményedik s gyakran borsónagyságú golyókat alkot. A kemény fülzsír állandóan izgatja a fület; a kutya szabadulni óhajt tőle s ezt olyan formán akarja elérni, hogy fejét rázza, füle tövét kaparja. De hiába, a fülzsír nem hull ki, ellenben ide-oda mozog s még jobban izgatja a fül belsejét. A folytonos dörzsölés következtében gyulladás, majd gennyedés, fülfolyás következik.

Kezelése egyszerű: közönséges, tompavégű gummi fülfecskendő segítségével langyos sodabicarbonás vízzel kifecskendezzük a fület. A sóda elszappanosítja a fülzsírt, legalább részben, úgy, hogy a zsírgolyó kisebb lesz s a kifecskendezés alkalmával a víz magával ragadja. Azonban ez nem történik meg mindig már az első fecskendezés alkalmával. Rendszerint az első alkalommal csak meglazul a zsírgolyó s a második fecskendezés alkalmával távozik el. Most aztán az ekként megtisztított fülbe belenézve látjuk, hogy az gyulladt, duzzadt, sőt néha gennyes. Ha gennyes a füljárat, akkor naponként háromszor ki kell fecskendezni hyperollal, még pedig 1 gramm hyperolt számítva 60 gramm vízre. A hyperol habzik, mihelyt a gennyedező felületre ér. Néhány napi kezelés után a gyulladás megszűnik. De a kezelés tartamára a kutya füleit háromszögletű kendő segítségével le kell kötni, hogy ne rázhassa (l. a képet). Ha a fül belseje csak gyulladt, de még nem gennyes, akkor elég naponként egy fecskendezés langyos sodabicarbonás vagy szappanos vízzel s utána puderezés 10 gramm bórsavporból és 30 gramm keményítőporból álló keverékkel. De a füleket ez esetben is rögzíteni kell.

De más okból is rázhatja a kutya füleit. Gyakran megtörténik, hogy a kutya fülein kívül a porcos részen apró repedések, kis gennyedő göbök támadnak; a kutya a heves viszketést kaparással akarja enyhíteni s csak még jobban elmérgesíti a bajt. Könnyű esetben elégséges a sebet 0.5 gr. Jodoform és 1 gr. tanninból

álló porral, vagy tannophennel behinteni, esetleg 5%-os pokolkőoldattal ecsetelni. A füleket ez esetben is fel kell kötni.

Sokkal súlyosabb jellegű baj, ha a fül hegye forró tapintatú, pikkelyes, utóbb berepedezik, nedvedzik, a porczon kimaródások mutatkoznak, majd vérszerű sárga borítások borítják a fül hegyét. A kutya a heves viszketést nem állja, vakarózik s nemcsak magát, hanem környezetét is telefeckendezi vérrel. Itt csak a sebes rész kiégetése segít tüzes vassal, vagy edző kenőccsel, pl. 30 gr. unquent. mercuriale és 4 gr. hydrarg. praecipitatum. Legradikálisabb módszer a fül csonkítása a sebészet szabályai szerint.

Akkor is vakarják a kutyák füleiket, ha az erdőben, bozótnál kullancs akad a bundájukba. A kullancsot könnyű eltávolítani, ha egy csepp olajat vagy benzint öntenek rá, attól ellankadnak a szívószervei s az állat

lehull a földre, ha ellenben csak ki akarják huzgálni, bennmaradnak a szívókák, a melyek gyulladást, gennyedést okozhatnak.

Vannak erdők, a hol feltűnő sok a kullancs. Különösen az olyan erdőben van sok, a melyekben sok a mókus, róka, borz. Főleg azokon a helyeken tanyázik szívesen a kullancs és álcája, a hol a vad gyakran megfordul, pl. a váltón.

Másféle élősködő is bánthatja a kutyát, pl. az atka, ez mélyen behatol a szőrtüszőbe s ott gennyedést okoz. Könnyen kitapintható, apró csomókat képez, ezeket ki kell nyomkodni, a kutyát meleg vízzel, zöld szappannal, kefével, jól megmosni s a beteg helyeket dohánnyal vagy valamilyen kátránnyal bekenni. De ezek a szerek csak a felnőtt állatot pusztítják el, petéinek nem ártanak, azért az eljárást 1 hét múlva 1—2-szer ismételni kell.

Látatlanban természetesen nem tudom megítélni, hogy az adott esetben mi a kutya vakaródzásának, fejrágogatásának az oka. Némileg gondos megfigyelés után azonban könnyen megállapíthatja a baj okát. Legvalószínűbbnek tartom az elsősorban említett esetet, mindazonáltal minden eshetőséget felemlítettem. A mellékelt vázlat a kutya fülének a bekötési módját tünteti fel.

Dr. Kukuljević József.

Gazdasági tanácsadó.

Méhészet. A «Magyar földműves-naptár»-ban van egy rovat: a gazdasági tanácsadó. Ez minden hónapra alkalmasszerűleg tanácsot ad a gazdálkodás minden ágára nézve, így a méhészetre is. Ennek a méhészek nem sok hasznát veszik s nem is ajánlatos, hogy valamennyit azon módon kövessék. A többi között nem ad helyes tanácsot, mikor a méhészeket arra utasítja, hogy január, február, márcziusban a gyenge családokat hígított mézzel, vagy cukorral etessék és azon felül a kaptárba a fiasítás részére búzalisztet tegyenek. Ez nem helyes, mert lisztet a kaptárba tenni, nem szabad soha.

Ad ugyan némelyik méhész lisztet méheinek, de inkább kukorica- vagy rozslisztet, megpörkölt, kevés cukorpor és paprikával keverve s azt is a szabadban a méhes közelében arra alkalmas edényben. Más különben a jó méhész egyáltalán nem etet semmivel, mert az erős család arra nem szorul, gyenge család pedig nem tűr meg méhesében, mert tapasztalásból tudja, hogy egy erős család többet ér, tiz gyenge családnál. Ezért már ősszel egyesíti a gyenge családokat, s annyi mézet hagy a kaptárban, a mely a jövő hordásig elég. Nem helyes a tanács azért sem, mert január-, február-, márcziusban az időjárás hideg s ezért hígított mézzel etetni nem lehet, sőt veszedelmes kísérlet is. Ezekben a hónapokban, ha már kell, inkább lépesmézzel segítjük a családokat és az egyik oldalán felhorrított lépesmézet a fiasítás közelébe teszszük.

Ugyanazt kell cselekednie minden méhésznek, ha a tavaszi átvizsgáláskor kevés mézkészletre akad. Ha pedig akkor keményre cukrosodott lépesmézre talál, tanácsos azt más alkalmas kerettel kicserélni. De ha ezzel nem rendelkezik és ha az idő is felmelegedett, felforralt vízzel hígított mézet is adhat egy egészen tiszta lépbe öntve, langyosan, és pedig a jegezesedett mézeskeret mellé akasztva, hogy módjában legyen azt felhigítani. Ez egyúttal az itatásra is a legalkalmasabb.

Általában az itatást a kaptárban, a fentebbi módon legcélszerűbb eszközölni. Természetesen fenti tanácsom az országos alsónyílású méh lakásokra vonatkozik. A felsőnyílású kaptárok népe etetésre, itatásra, felsegítésre nem igen szorul; én legalább efélével nem vesződöm.

A tisztulási kirepülés a méhészetben igen fontos mozzanat. Minden méhész kísérje ezt figyelemmel. Vidékünkön az általános kirepülés márczius 9-ikén történt. Az általános kifejezést azért használom, mert ezen a napon valamennyi család megmozdult, tehát az eddig nyugalomban levő alsónyílású kiskaptárok népe is.

A Boczonádi kaptárok lakói már február 7-én megtisztultak s 27-én ismételve vígan röpködtek. Hogy az ilyen korai kirepülés, megtisztulás mit jelent, azt minden méhész tudja. Már ez az egy dolog is eléggé bizonyítja a felsőkijáró nyílás előnyös voltát. De még inkább becsessé teszi ezt az ezzel járó jó telelés eredménye, a mit ez évben is örömmel tapasztaltunk.

Sajnosan kell megjegyeznem, hogy az alsónyílású kiskaptárakban most is több volt a hulla, de volt

penészesláp is bőven. Az ablakok pedig annyira be voltak dagadva, hogy alig lehetett kifeszíteni. Természetesen az ilyen munka rázkódtatással jár. E miatt a méhek felzúdulnak és támadnak. Leghelyesebb ilyenkor abba hagyni a munkát s várni, míg lecsendesednek. Ha később is mérgesek, vagy halaszthatatlan munkát kell elvégezni, füsttel le lehet őket csendesíteni. Ennél a munkánál a dohányos ember előnyben van, a mennyiben rágyújt és egy-két, bodor füstöt közéjük fuj. A ki pedig olyan szerencsés, hogy még ettől az egy gyarlóságtól is mentes, vagyis nem él nikotin-füsttel, az füstölőül használjon korhadtt fát. Sokféle füstölő anyag és gép van ugyan az árjegyzékekben ajánlva, de én ezt tartom legszélszerűbbnek.

A füstölő anyag nem is kerül pénzbe s csak egy füles cserépedény, valami csészeféle kell hozzá, a mibe az égő szenet és korhadtt fát beteszszük.

Minden nagyobb művelőnél ez a méhes közelében a földön füstölőghet s aztán ha szeszélyes családra akadunk, segítségével nyugodtan végezhetjük dolgunkat.

Megjegyzem, hogy a Boczonádi kaptárok méhei, csodálatosan sokkal szelidebbek. Ezeknél csak a méz elvételekor kell füstölni. A tisztulási kirepülés, kaptárok kitarítása már mindenütt megtörtént. E munka közben a család állapotáról is tájékozást szerzett minden méhészt.

Ismételten megjegyzem, hogy gyöngye családdal bajlódni, nem érdemes. Azért ha most tavasszal is taláunk ilyen, a gyümölcsfák virágzása előtt kell a méztér is megnyitni. Mielőtt azonban erről szólanék, megjegyzem, hogy a felsőnyílású kaptároknál a méztér alul van, az e felett levő hűsz keret, a költőtér s semmiféle választódeszka, vagy Hanemann rács nincs.

Ezért ebben méztérbe való eresztésről szó sincs, nem lehet, legföljebb, ha üres volna a méztér, tíz keret tartalék lépet, (heresejtesnek egynek sem szabad lenni), vagy ha tartaléklép nincs, műlépes egész keretet rakunk be.

Az alsónyílású méhlikásoknál a méztér felül van, mit vékony deszka fedő választ el az alul levő hűsz kerettől, a mi a költőtérre képezi.

Már ezeknél a kaptároknál van elég dolog, mert a méztér megnyitásához a fedődeszkácskákat egészben vagy részben el kell távolítani és azok helyett Hanemann rácsot kell tenni, hogy a királyné ne tudjon a méztérbe feljutni.

A munkásoknak ezen a rácson kell terhükkel át-bujkálni, hogy a mézteret megtöltsék.

Ha figyelemmel kísérjük a méheket, a mikor a mezőről fáradtan hazaszállanak, szájalommal látjuk, hogy mily tétovázva keresik a rácson az alkalmas nyílást s mily bajjal küzdik át azon magukat, a mi bizony néha nyomorékká s további munkára képtelenné teszi, egész biztosan állíthatjuk, hogy ez az akadályverseny sok idővesztést okoz. Nem lehet tehát csodálkozni, ha ilyen méhészkedés mellett, szűk esztendőről lehet hallani.

A mint multkori cikkemben említettem, az én méhesemben is van néhány alsónyílású kis kaptár, mert ezektől egyszerre megszabadulni nem lehet, de

ezeknél a méhlikásoknál is — már a mennyire lehetett — a Boczonádi rendszert alkalmaztam és pedig szép sikerrel, a következőképen:

A költőtér befedő deszkák közül egyet elől feszíttek föl (megszámozva félre teszem, hogy ősszel, mikor vissza helyezem, biztosan reá találjak,) és ezzel meg van nyitva a méztér. A költőtérből s mézeskereteket a méztérbe rakom, ezek helyébe, úgy a méztér kiegészítésére tartalék lépeket, vagy egész műlépes kereteket rakok be végig. Ezen a nagy nyíláson a munkások gyorsan elérik a méztérre. A királynénak is szabad útja van, de ha a költőtérben van bőven petezésre üres lép ritkán megy föl.

De ha a királyné a méztérben be is petéz pár keretet, az nem hátrányos, mert mihelyt a fiasítás kikel, azonnal mézzel telik meg.

Természetesen ezen a módon szüzlépes mézet termelni tervszerűleg nem lehet, de azért akad így is elég szép lépesméz s inkább a sok méz és sok szép tartalék lép a fő dolog, a mi pedig biztosan elérhető.

Arra azonban ügyeljen minden méhészt, hogy heresejtes keret ne kerüljön a méztérbe. Én heresejtes lépeket egyáltalán nem tartok. Tapasztalás szerint a lépek szélein, a keretek között mindig kerül annyi here, a mennyi elégséges.

Az okszerű méhésztnek sem sikerül mindig a szüzlépesméz termelés, mert megesis gyakran, hogy a Hanemann rács ellenére, a királyné feljut a méztérbe s akkor ott nem méz, hanem here lesz olyan nagy tömegben, mely még a költőtérben levő mézet is mind feléli s ezzel az évi mérleget teljesen megrontja.

Csergő Venczel.

Őszibarackk termesztése. Az őszibarackknak kertünkben sohasem volna szabad hiányoznia, egyrészt, mert termesztése nem nehéz és sok gondozást sem igényel, másrészt pedig, mert piacon sohasem kaphatunk olyan szép őszibarackkot, mint a minőt magunk termeszthetünk. Még ha a természeti viszonyok az őszibarackk-termesztésre nem is a legkedvezőbbek, — a talajt mindig képesek vagyunk úgy előkészíteni és megjavítani, hogy kifogástalan gyümölcsöt szolgáltatson.

Az őszibarackk erőteljes, mély, meleg és meszes talajt kíván, a melynek sem túl nedvesnek, sem túl száraznak lennie nem szabad. A hely, a hová őszibarackkot ültetünk, legyen védett, napnak erősen kitett, árnyéktól teljesen mentes; közelben terebélyes lombos fának állnia nem szabad. Ügyelnünk kell arra is, hogy egy méter mélységig talajvíz ne legyen az ültetés helyén, mert különben minden fáradságunk kárba vész. A talajt megjavíthatjuk, ha az ültető gödör földjéhez minden fánál 8 kg. meszet, 4 kg. fahamut (vagy 1 kg. kaintot), 2 kg. Thomas-lisztet és mentől több komposzttrágyát keverünk.

Az őszibarackk nevelhető magas törzsszel, bokoralakban és rácsozatra futtatva. Minden magastörzsű és bokoralakú fa körülbelül 9 négyzetméter területet kíván. Legajánlatosabb a bokoralakú őszibarackk, mert

ez igényel a legkevesebb gondozást, s a nyesése is épen csak a korona megritkítására szorítkozik.

A ki azonban sok szeretettel és kedvvel kertészkedik, a kinek sok ideje van, vagy a ki csak kis területtel — mondjuk egy alkalmas szabad falfelülettel rendelkezik, a mit jövedelmezően akar kihasználni, — az az őszibarackot rácsozatra futtatva termeszsze. Ennél a termesztési módnál rácsozatra van szükségünk, a mit fal vagy kerítés mellé állítunk fel, sőt egészen szabadon is, pl. útnak a szegélyére, — ügyelve azonban arra, hogy a rácsozat délnyugat, délkelet, vagy dél felé nézzen; ott, a hol szabad választásunk lehet, — a délnyugati fekvést keressük. A rácsozat megfelelő erősségű oszlopok közé egymástól 50 cm. távolságban vízszintesen kifeszített 2¹/₂ mm. vastag horganyozott drótsorból áll, a mire ferdén haladó vékony léczek vannak vékony dróttal hálószerűen ráerősítve. A rácsozat felállítására előtt a talajt a rácsozat mentén 120 cm. szélességben 70 cm. mélységre rigolirozzuk (megforgatjuk), azután a fent ismertetett módon megjavítjuk.

A fejlődő őszibarackot különböző alakban szokták a rácsozatra vezetni, legajánlatosabb azonban, ha a főbb ágakat egyszerűen legyező alakban szétterítve futtatjuk és erősítjük a rácsozatra, a vékony ágakat pedig vízszintesen kötözzük le. A kötözéshez hánscot, raffiát használunk. A kötések nyáron át többször meg kell vizsgálni, nehogy a fába bevágódjanak.

Ha a rácsozat egy épület falának támaszkodik, úgy czélszerű a falat fehérre meszelní, mivel a fehérre meszelt fal tökéletesebben veti vissza a napsugarakat és meleget, ez pedig a barackfa termékenységére és élettartására igen kedvező hatással van.

Téli gondozást a magastörzsű és bokoralakú őszibarack nem igényel; ha télen át szabadon hagyjuk, ellenállóbb lesz. A rácsozatra futtatott őszibarackot is csak a nagy hideg ellen kell védeni; ezt a legczélszerűbben úgy érjük el, ha zsákvászonnal, fenyőgallyakkal vagy náddal a barackfát betakarjuk.

Az őszibarackot néha bizonyos fajta gombabetegség támadja meg, mely a levelek összesodrozódását és később elhalását okozza. Ez ellen úgy védekezünk, hogy a megtámadott leveleket levagdossuk, elégetjük s a fát télen 3 százalékos káliumszulfid-oldattal bepermetezzük. Az őszibaracknál a mézga-folyás is beteges állapotot jelent, a mit megszüntethetünk, ha a megtámadott helyet tavasszal 20—25 százalékos karbolineum-oldattal beecseteljük. A levéltetvek elpusztítása czéljából az ellepett hajtásokat erősen szappanos vízbe vagy Quassia-kéreg kivonatába kell mártani.

Tenyésztésre a következő őszibarack fajokot ajánljuk: *Korai Alexander* (érik július közepén), *Amsden* (érik július közepétől augusztus elejéig), *Korai Rivers* (érik augusztus második felében), *Nagy Mignonne* (érik szeptember elején), *Gyümölcskertek királynője* (érik szeptember végén). Magas törzsre és bokoralakra különösen alkalmas a *Korai Beatrix* és a *Vörös Magdaléna*.

A fehér olasz tyúk és sárga orpington kakas ivadécai. «Az Erdő» múlt évi első számában ismertetem a fehér olasz kakas és sárga orpington tyúk keresztezéséből származó ivadékok előnyeit.

A múlt év nyarán, ellenkező párosítással, vagyis a sárga orpington kakas és fehér olasz tyúk keresztezésével kísérleteztem.

E párosítás útján keletkezett baromfi nagyon bevált, mivel úgy törzsre, mint tollazatra rendkívül szép. Halványsárga, sőt van köztük egy-kettő fehér tollú is, de a tollazat helyenkint sárga pettyekkel fedve. Most mellőzöm a tollazat leírását, s csupán azt említem fel, hogy ebből a keresztezésből származó tyúkfajtának a tojóképesége bámulatos.

A májusi csibékből 12 jérczét és egy kakast hagytam meg. Nagy meglepetésemre már december elején hozzáfogtak a jérczék a tojáslerakáshoz. Abban a hónapban egy-egy tyúk 15—19 tojást rakott s most februárban is nagy szorgalommal fogtak hozzá a tojáslerakáshoz.

A tojás valamivel kisebb az orpington tyúkénál, de héjának a színe épen olyan sötétsárga. A ki ezt a tyúkfajtát beszerezni kívánja, igyekezzék márcziusi csibéket venni, mert ezek már októberben kezdik meg a tojáslerakást. Ha az idén is sikerül a márcziusi csibéket fölnevelnem, ismét beszámolok annak eredményéről.

Addig is rendkívül ajánlhatom e fajta beszerzését, mivel úgy húsrá, mint tojóképeségre nagyon szapora.*

J.-né.

Külömfélék.

A koronaérték kötelező használata. A pénzügyminiszter a koronaértéknek a kereskedelmi és ipari forgalomban való kötelező használatáról a következő rendeletet bocsátotta ki: Az egyes pénzforgalmi eszközök szaporításáról szóló 1912. évi XXI. törvénycikk 7. szakasza a következőképen rendelkezik: «A magyar szent korona országainak egész területén a kereskedők és az iparosok a közönséggel szemben csak a koronaértékben való számítás használhatják. Tilos ennél fogva más, mint a koronaértékben való számítás használata ajánlatokban, számlákban, jegyzékekben, számadásokban, árjegyzékekben, hirdetésekben s a nyilvánosságnak szánt egyéb közleményekben, továbbá kirakatokban, üzlethelyiségekben, kiállításokon, vásárokon és hasonló alkalmakkor. A ki a tilalom ellen vét, kihágást követ el s az illetékes kir. járásbiróság által 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.» Felhívom a törvényhatóságokat, hogy a törvény eme rendelkezéseire az érdekeltek figyelmét az egyes városok és községek útján a szokásos módon közzéteendő hirdelménnyel külön is azonnal felhívják.

Cserebaromfikiosztás. A kistestű magyar baromfi-fajta feljavítására a földművelésügyi kormány már évek

* Venni szándékozók forduljanak Jaczkovics Miklósnéhoz, — Nagyláz (Ung megye). Szerk.

óta nemes baromfitörzsek kiosztásával óhajt segíteni. Kiosztanak: orpingtonokat, plimutokat, magyar kendermagos kakasokat, pekingi gácsereket, emdeni gunárokat és bronz-pulykákat. A kiosztás ősszel történik. A becseréléskor kakasért és gácsérért 1—1 koronát, gunárért 2 koronát és pulykáért 3 koronát kell fizetni. A fajbaromfiak kiosztását illető kéréseket a földművelésügyi kormányhoz czimezve, a gazdasági felügyelőknél kell beadni.

A füttyülés egészséges. A füttyülés igen jó hatással van a tüdőre s így nagyon ajánlatos, ha minél többször gyakoroljuk, mondja egy francia orvos. A gyermeket nem igen kell tanítani a füttyülésre, megtanulja magától is. Ez nem azt jelenti, hogy a füttyülés gyerekjáték. Vannak ugyanis olyan ügyes emberek, a kik a füttyülést művészi színvonalra emelték. Az ilyen füttyülést bizony tanulni kell, még pedig hosszasan. A füttyülő ember bámulatos könnyen idomítja a hangját. Minden nehézség nélkül áttérhet basszus szólóról tenorra vagy egyéb hangnemre, utánozhatja a madarak hangját s minden dalt a legnagyobb könnyűséggel előadhat. A füttyülő emberek közt — s ez a francia doktor legérdekesebb, mert leghasznosabb megfigyelése — nagyon ritkán fordul elő torokbaj vagy tüdőgyulladás.

Időjelzés. A «Meteor» f. évi április hóra a következő időjelzést teszi közzé:

Április havának változási napjai 1—6—9—10—15—17—19—22—24— és 28-ra esnek, melyek közül az 1—6—15—19 és 22 a legerősebb hatásúak. Elseje változó, leginkább szeles jellegű idővel, részben csapadékkal; a 6-iki hősüléssel, melyet leginkább a 15-iki fog enyhébbé tenni; a 19-iki hidegebb jellegű; a 28-iki pedig szeles, csapadékos változásokkal.

Hivatalos közlemények.

M. kir. belügyminiszter.
5287/912. szám.

Szeben vármegye közönségének,
Nagyszeben.

(P. J. községi erdőörnek a községi szolgálványok alól való mentessége ügyében.)

A vármegye közönsége 1911. évi június hó 6-án tartott közgyűlésében, egyebek között jóváhagyta Szakadát község képviselőtestületének 35/910. szám alatt hozott azt a határozatát, a melylyel a község képviselőtestülete P. J. községi erdőörnek a községi szolgálványok alól való mentességét megtagadta.

A vármegye közönségének ezt a határozatát, P. J. erdőőr felebbezése következtében felülbírálván, azt a földművelésügyi miniszter úrral egyetértőleg az alapjául szolgáló képviselőtestületi határozattal együtt megsemmisítem.

Mert a községi erdőörök, mint községi alkalmazottak az 1890. évi I. t.-cz. 49. §-ának h) pontja szerint

úgy a kézi, mint az ígás közmunka alól fel vannak mentve, miből folyólag kétségtelen, hogy a községi lakosok által, az 1886. évi XXII. t.-cz. 133. §. alapján teljesítendő természetbeni községi közmunka kötelezettség alól is mentesek.

Mint hogy Szakadát községnek a községi szolgálványok teljesítése tárgyában alkotott és bemutatott 2/1908. kgy. számú szabályrendeletének úgyszintén a vármegye közönségé hivatkozott határozata szerint Ujegyház és Cikendál községek hasontárgyú szabályrendeletei a már hivatkozott törvényhelyek rendelkezéseivel ellentétes intézkedéseket tartalmaznak, ezen intézkedésekre a vármegye közönsége figyelmét nyomatékosan felhívom és az 1886. évi XXII. t.-cz. 28. §-ának harmadik bekezdése alapján arra utasítom, hogy a nevezett községek képviselőtestületeit előzetesen meghallgatva, a szabályrendeletek törvényellenes intézkedéseinek megváltoztatása iránt, saját hatáskörében intézkedjék.

Budapest, 1912 márczius hó 9-én.

A miniszter rendeletéből:

Diószeghy János, s. k.
miniszteri titkár.

*

A kopár-, futóhomok- és vízmosásos területeken teljesített erdősítek költségeinek fedezésére adományozott állami pénzsegélyek kiosztása.

A m. kir. földművelésügyi miniszter az évről-évre szokásos módon azokat az anyagilag szorultabb helyzetben levő birtokosokat, a kik közzgazdasági érdekből befásítandó kopár-, futóhomok- és vízmosásos területeken az 1911. év folyamán sikeresen erdősítek, állami pénzsegélyben részesítette.

Összesen 904 birtokos részére mintegy 3605 k. h. kiterjedésű kopár területen teljesített erdősítek után 127.038 korona állami pénzsegély utalványoztatott ki.

Ezen állami pénzsegély kiosztása az alábbi módok mellett történt:

1. A múlt év elején kiutalványoztatott 364 birtokos részére 1304.6 k. h. kopár terület beerdősítésére 40,713 korona oly feltétellel, hogy az erre különösen rászorult birtokosok a kiutalt államsegélyt a beerdősítés sikeres teljesítésének a kezelő m. kir. erdőtsztr részéről történt igazolása után azonnal felvehették.

Hasonlóképen a múlt év elején 258 birtokos részére 1427.3 k. h. beerdősítésére 65,354 korona utalványoztatott ki közvetlenül az illető kezelő erdőtsztr kezéhez abból a célból, hogy ezek az erdősítek a kezelő erdőtsztr közvetlen vezetése és felügyelete mellett fogantassanak.

Végül a folyó év elején 20,971 korona pénzsegély osztatott ki utólagosan 282 olyan birtokos között, kik az 1911. év folyamán 873.6 k. h. kiterjedésű kopárterületet önként sikerrel beerdősítettek s a kiknek az államsegély adományozása az erdősítek sikeres létesítése esetére már az 1911. év elején kilátásba helyeztetett.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti altisztí létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére Szalai Ernő közalapítványi erdőtanácsost közalapítványi főerdőtanácsossá kinevezem.

Kelt Bécsben, 1912. évi márczius 15-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,

Gróf Zichy János s. k.

*

A Személyem körüli miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére Szeitler Ferencz uradalmi főerdésznek, sok évi hű szolgálata elismerésül, a koronás arany érdemkeresztet adományozom.

Kelt Bécsben, 1912. évi február hó 28-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,

Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter a deliblati kincstári birtoknál alkalmazott Bednárcek István napidíjas erdőrt, jelenlegi állomáshelyén való meghagyása mellett, m. kir. erdőorré nevezte ki.

*

A gödöllői m. kir. erdőhivatal főnöke kinevezte Pinzinger János II. oszt. erdőaltisztet I. oszt. erdőaltisztté Babatra, Tóth József II. oszt. erdőaltisztet I. oszt. altisztté, Török Károlyt és Bertók Lajost II. oszt. erdőaltiszttekké, ifj. Papp István és Király Sándor II. oszt. erdőlegényeket I. oszt. erdőlegényekké, Maszlagi Géza és Viszkocs József szakvizsgás erdőőröket pedig II. oszt. erdőlegényekké. Továbbá áthelyezte Kállay Dezső I. oszt. erdőaltisztet Budakeszről Galgamácsára, de-la-Casse Ignác I. oszt. erdőaltisztet Budakeszről Valkóra, Till Gusztáv II. oszt. erdőaltisztet Babatról Budakeszire, Prantsik József I. oszt. erdőaltisztet Galgamácsáról Gödöllőre, Bujtás József segéderdőrt Harasztról Babatra, Plecker Alfonz II. oszt. m. kir. erdőaltisztet Gödöllőről Besnyőre, Ottó Ferencz II. oszt. m. kir. erdőaltisztet Valkóról Budakeszire, Gavra János I. oszt. m. kir. erdőaltisztet Perbálról Budakeszire, Szántó Károly II. oszt. m. kir. erdőaltisztet pedig Budakeszről Budaörsre.

*

A lipótújvári m. kir. főerdőhivatal főnöke kinevezte I. oszt. erdészeti altiszttekké: Proksa Györgyöt és Szomora Jánost; I. oszt. erdőlegényekké: Csellár Sándort és Migra Edét; I. oszt. segéderdőőrökké: Harhovszky Bélát és Németh Mihályt; II. oszt. altiszttekké: Kurcsa János I. oszt. erdőlegényt a fenyőházi, Toma Győzöt a vichodnai erdőgondnoksághoz, Janszki János és Juhász Lajos I. oszt. segéderdőőröket központi szolgálathoz; II. osztályú erdőlegényné: Kropacek Lajost a fenyőházi erdőgondnoksághoz; II. oszt. segéderdőőrré ugyanoda Pisny Ottót, központi szolgálathoz pedig Szikela Mihályt.

*

Az apatini m. kir. erdőhivatal főnöke a szolgálat érdekében Kúti János m. kir. erdőrt Küllődről Berdarits-Szlatinába, Rothländer György m. kir. erdőlegényt Berdarits-Szlatináról Monostorszegre, és Benedek János m. kir. erdőlegényt Monostorszegről Palánkára helyezte át.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter Horvát Béla m. kir. erdőtanácsost, sok éven át teljesített hű és hasznos szolgálatainak elismerése mellett — saját kérelmére — állandó nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter Parragh Béla m. kir. főerdőmérnököt Sopronból Balassagyarmatra erdőgondnoknak, Pálffy Mihály m. kir. segéderdőmérnököt pedig Balassagyarmatról Beregszászra a m. kir. állami erdő hivatalhoz helyezte át.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter a kolozsvári erdőigazgatóság kerületéhez tartozó mocsári erdőgondnokságban alkalmazott Vetzán Demeter m. kir. főerdőörnek a negyen évi hű szolgálataokért járó díszérmet adományozta.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter a vinkovezei főerdőhivatal kerületében alkalmazott Gopics Antal kir. főerdőőrt állandó nyugalomba helyezte.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átjavitott lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavitásokat nem a posta, hanem kiadóhivatalunk eszközi a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomtatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy főleg reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

S. I. Kisköszeg. Előfizetése már múlt évi június hó végével lejárván, kérjük annak mielőbbi megújítását.

K. Gy. Bedő Albert dr. «Az erdő» című műve az Országos Erdészeti Egyesületnél — Budapest (V., Alkotmány-utca 6. szám) 6 koronáért kapható; bérmentesítésre 55 fillér küldendő.

B. S. 1. Olvassa el lapunk ez évi 5-ik számában «Az erdő-őrök cselédi mivoltáról és cselédadójáról» írt közleményünket, abból látni fogja, hogy a cselédek után I. oszt. kereseti adó fizetendő. 2. Az erdőtvény 41. §-a értelmében, a törvény 17. §-ában megnevezett birtokosok fölesketett erdőőrei, a mennyiben az erdőőri szakvizsgát is letették, kötelesek erdei rovatos naplót vezetni. 3. Miután nem írta meg, hogy milyen fajta vizslát óhajt beszerezni, így nem tudunk címet ajánlani. Megjegyezzük egyébként, hogy tiszta fajta vizsla, még kölyök korában is 80—100, sőt több koronába is kerül. 4. Az erdőtvény 17. §-a alá tartozó erdőbirtokosok erdőtisztjeinek nem kell okvetlenül a selmezbányai erdészeti főiskolát elvégezniük, lehet nekik külföldön is végezniük, de az erdészeti államvizsgát Budapesten kell letenniük. 5. Az erdőtvény 17. §-a alá tartozó birtokosok erdőőrül csak olyan egyént alkalmazhatnak, a ki az erdőőri szakvizsgát letette. 6. Olvassa el az erdőtvényt, akkor majd megtudja, hogy a 17. § alá tartozó birtokosok mire vannak kötelezve. 7. Ezt a kérdését nem értjük. 8. Hogy kiknek a birtokai tartoznak az erdőtvény 17. §-a alá, azt nézze meg a törvényben. Egyáltalában nem értjük, hogy erdőőr léteére hogyan fordulhat hozzánk olyan kérdésekkel, a mit minden erdőőrnek tudnia kellene. Hozassa meg az Országos Erdészeti Egyesülettől — Budapest, (V., Alkotmány-utca 6. szám) az Erdészeti Zsebnaptárt (ára lapunk előfizetőinek, bérmentes küldéssel 2 K 45 f.) abban nagyon sok hasznos dolgon kívül benne van az erdő- és a vadászati-törvény is s azokat tanulja meg. 9. Olvassa el lapunk címében jobb oldalt a 2-ik pontot, ott látni fogja, hogy lapunk előfizetőinek az álláskereslet és kínálat rovata díjtalanul áll rendelkezésre. 10. Ha elolvassa az 1. alatt említett közleményünket, abból erre a kérdésre is megkapja a feleletet. Ha már előfizet a lapunkra, legalább olvassa is el a közleményeket; ha ezt megtette volna, úgy most három kérdéssel kevesebbet kellett volna hozzánk intéznie. 11. Fehér és sárga orpington tojásokat Rác Ódonné fajbaromfitenyészetében — Kóbánya (Kada-utca 31. szám), vagy Boros Emil nagybérlnél — Iván (Sopron megye) rendelhet. 12. Miután nem tudjuk, hogy mit ért «Trikn» alatt, így nem is tudunk erre a kérdésre feleletet adni. 13. Törvény elé állíthatja. 14. Forduljon valamelyik könyvkereskedőhöz, az majd megmondja. 15. Semmilyen sincs előírva.

F. K. 1. A gödöllői állami méhészeti gazdaságban az idén földmíves gazdák részére négy 18—18 napra terjedő méhészeti tan-

folyam fog tartatni; és pedig május 2—19-ig, május 22-től június 8-ig, június 12—29-ig és július 3—20-ig. Az egykoronás bélyeggel és a községi előljáróság ajánlatával ellátott folyamodványt a m. kir. földművelésügyi miniszter úrhoz címelve, legkésőbb egy hónappal a látogatni szándékolt tanfolyam kezdete előtt kell benyújtani, s meg kell jelölni a kérvényben az államvasutaknak azt az állomását is, a honnan folyamodó az utazást megkezdi. 2. Előfizetése már mult évi márczius hó végével lejárt. Sziveskedjék azt mielőbb megújítani, mert különben kénytelenek leszünk a lap további küldését beszüntetni.

V. A. Kérdésére lapunk más helyén, a «Kutyák tülbántalmi és azok kezelése» című közleményünkben találja meg a feleletet.

Barsfűss. Névtelen levelekre nem válaszolunk.

Sz. G. A vadászatról szóló 1883. évi XX. t.-cz. 16. §-ának második bekezdése szerint a vadászatra jogosítottakon kívül senkinek sem szabad a vadászati területre bármifajú ebeket bocsájtani; kivétetnek a nyájörök, kik azonban kötelesek ebeik nyakára oly nehezéket függeszteni, mely első lábaik térdein alul öt centiméter távolságra lóg alá. A törvénynek ebből a rendelkezéséből következik, hogy nyájörző kutyát — a mi különben sem tekinthető kóbor ebnek — ha az nehezékkal van ellátva, lelni nem szabad.

G. W. Hirdetését kétszer díjmentesen közöljük. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

J. Gy. Forduljon valamelyik honvédségi irodához, ott legjobban meg fogják tudni mondani, hogy miképen kell eljárni.

Kontár. A földművelésügyi miniszterium kiadásában megjelent «A méhészetről» című könyvet lelkészek, községi jegyzők és tanítók, ha ez iránt egyszerű levélben, vagy akár levelezőlapon a m. kir. földművelésügyi miniszterium könyvtárához fordulnak, ingyen kapják meg. Miután ebből a műből néhány felesleges példánnyal mi is rendelkezünk, ha óhajtja, szívesen küldünk önnek ingyen egy példányt.

K. I. 1. A selmeczbányai erdészeti főiskolára csak gimnáziumi vagy reáliskolai érettségi bizonyítvánnyal lehet beiratkozni, kereskedelmi érettségivel azonban nem. 2. A földművelésügyi miniszteriumban erdészeti altiszti állás szervezve nincs s azért oda nem is juthat be. Van ugyan néhány erdészeti altiszt szolgálattételre a miniszteriumba berendelve, csak hogy ezek már állami szolgálatban voltak, a mikor berendeltettek.

N. L. Előfizetése a beküldött 4 koronával ez év végéig rendezve van.

B. Gy. 1. A közalapítványi erdőörök ugyanolyan javadalmaszást kapnak mint a kincstáriak. 2. A kincstártól a közalapítványhoz ki lehet nevezni s kincstári szolgálata, ha közvetlenül, megszakítás nélkül lép át a közalapítványhoz, a nyugdíjba beszámíttatik. 3. Pályázat útján juthat át; ha lesz pályázat kiirva, folyamodjék.

O. M. Az erdőri szakiskolákba való felvételre vonatkozó pályázati hirdetményt a földművelésügyi miniszter úr még nem írta ki. Kísérje lapunkat figyelemmel s a májusi vagy júniusi számok egyikében meg fogja majd találni az erre vonatkozó hirdetményt s abból mindenre felvilágosítást fog nyerni. A 10 fillért lapunk javára bevételeztük.

Sz. Gy. Méhészeti tanfolyam erdőörök részére eddig még nincs kiirva, a miből azt következtetjük, hogy az idén nem is lesz. Olvassa el a fentebb F. K.-nak szóló üzenetünket s folyamodjék az ott említett tanfolyamok egvikére.

V. A. Az erdőrtörvény 38. §-a szerint felesketett erdőör csak a gondjaira bízott területen tekinthető közbiztonsági közegnek s így a reá nézve idegen vadászterületen vadászó egyént a vadász-jegy előmutatására nem szólíthatja fel. Így határozott a m. kir. belügyminiszter úr 1891. évi 65. szám alatt Barsvármegye közönségéhez intézett rendeletében, a hol is kimondotta, hogy vadászati kihágásoknál tüzetesen megállapítandó az, hogy az illető erdőör a kérdéses terület vadászati felügyeletével szabályszerűleg meg volt-e bízva.

XXX. O. A kincstári erdészeti altisztek által viselendő egyen-

ruházat ügyében kiadott 1884. évi 42,306. számú földművelésügyi miniszteri szabályzat értelmében az erdőlegények az egyenruhát minden jelvény nélkül viselhetik. Ebben a szabályzatban segéderdőörökről és napibéresekről nincs ugyan említés téve, de mivel a segéderdőörök is kapnak egyenruhaátalányt, ebből következik, hogy azt ők is jogosan viselhetik. Hogy az erdőörök közül kik viselhetnek három-makkos tölgylevelet, erre nézve jó lenne az erdőhivatal útján a földművelésügyi miniszter úrhoz kérdést intézni s ezt az ügyet tisztázni, mert a szabályzatban különbség van téve I. II. III. és IV. osztályú erdőör között, holott ez a különbség az 1904. évi I., illetőleg az 1906. évi IX. törvény-cikkel már megszűnt s jelenleg csak I. és II. osztályú altiszt, vagyis főerdőör és erdőör van.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Erdővéd, jelenleg nagyobb uradalomban erdész, 33 éves, róm. kath., nős, kiscsaládú, a német, magyar és tót nyelvet szóbelileg teljesen, írásban meglehetősen birja, az erdészet és vadászatban jártas, a fáczántenyésztésben több évi gyakorlattal bir, megfelelő állást keres. Elvállalna kisebb erdőkezelést is. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (16.)

40 éves erőteljes, nős r. kath., szakiskolát végzett erdőaltiszt, a ki eddig 16 éven át kisebb erdőbirtokot önállóan kezelt, irodai munkálatokban jártas, jó bizonyítványokkal bir, magyarul, tótul és németül tud, hasonló, vagy más erdőaltiszti állást keres. Címe a szerkesztőségnél megtudható. (20.)

HIRDETÉSEK

Termelt fenyőhaszonfa-eladás. 42,332/1912. I. B-1. sz. A mihályteleki erdőgondnokságnál termelt 6986-19 m³ fenyőhaszonfa négy eladási csoportra megosztva, úgyszintén a zólyomlipcei erdőgondnokságnál termelt 3399-18 m³ fenyőhaszonfa és 19,050 drb fenyőszőlőkaró tizenegy eladási csoportra megosztva zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az ajánlatok 1912. évi április hó 4-én déli 12 óráig nyújtandók be Besztercebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál és 1912. évi április hó 5-én délelőtt 10 órakor fognak az erdőigazgatóság tanácstermében nyilvánosan felbontatni.

Az árverési feltételek, az eladásra kerülő faanyagok és azok kikiáltási árainak részletes kimutatása, ajánlati űrlap és boríték a besztercebányai m. kir. erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1912. évi márczius hó 9-én.

Pályázat erdőőri állásra. A lőcsei m. kir. állami erdőhivatal kerületét képező Szepes vármegyében az «Erdőőrzési Szervezet» szerint Szepesváralja székhelyvel rendszeresített III-ad osztályú járási erdőőri állásra pályázatot hirdetek.

Évi fizetés 600 korona, lakpénz 100 korona.

A kinevezett és alkalmazott járási erdőőr kinevezése folytán tagjává lesz a jóváhagyott «Erdőőrzési Szervezettel» kapcsolatosan képezett *vármegyei erdőőri nyugdíjintézetnek* s azonkívül az «Országos gazdasági munkás- és cselédségélypénztár» első csoportbeli rendes tagjául is beiratik egy tagsági könyv váltása mellett, mely után a befizetendő tagsági díjat az erdőőrzési alap fizeti.

Az erdőőri állásra a 24 évet betöltött, de negyven évnél nem idősebb pályázók felhivatnak, hogy magyar állampolgári minőségüket és családi állapotukat, feddhetlen előéletüket, a 24 éves életkor betöltését, az erdőőri szakvizsgálat letételét, valamint szellemi és testi épességüket, különösen jó látó-, halló- és beszélőképességüket igazoló:

- illetőségi bizonyítvánnyal,
- hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal,
- születési anyakönyvi kivonattal,
- erdőőri szakvizsgálati bizonyítvánnyal,
- hatósági orvosi bizonyítvánnyal s végül
- esetleg eddigi szolgálatukat igazoló bizonyítvánnyal felszerelt, szabályszerűen bélyegzett és Szepes vármegye közigazgatási erdészeti bizottságához címzett, sajátkezűleg írt folyamodványukat a *lőcsei m. kir. állami erdőhivatalnál legkésőbb folyó évi április hó 8-áig* nyújtják be.

Azok a pályázók, kik a magyar nyelvnek szóban és írásban való tudásán kívül a német és tót nyelv tudását is igazolják, előnyben részesülnek.

A kinevezendő erdőőr állását 1912. évi május hó 1-ig elfoglalni köteles.

Lőcse, 1912. évi márczius hó 18-án.

(7.) **M. kir. állami erdőhivatal.**

Pályázati hirdetmény. 4438/1912. tan. szám. Brassó szab. kir. város erdőgazdaságánál egy II. oszt. erdőőri állás kerül betöltésre. Évi fizetés 800 korona, 15% drágasági pótlék, igény a városi szervezeti szabályrendelet 116. §-ában megállapított korpótlékra, 12 kor. évi csizmaátalány, 24 ürméter bükkdorongfa, természetbeni lakás és ruházat.

A drágasági pótlék és ruházat azonban csak a megtörtént véglegesítés után lesz folyósítva.

A kinevezés egy évre ideiglenesen történik, a melyre kielégítő szolgálattétel után a véglegesítés következik.

Az erdőőri szakvizsgát letett pályázók felhivatnak, hogy sajátkezűleg írt, egykoronás bélyeggel ellátott pályázati kérvényüket, nyelvismereteik felemlítése mellett, az erdőőri szakvizsga, egy erkölcsi, egy szolgálati és egy főorvosi bizonyítvánnyal felszerelve Brassó szab. kir. város erdőhivatalánál Brassóban, legkésőbb 1912. évi április hó 30-ig nyújtják be.

Brassó, 1912. évi márczius hó 13-án.

(9.) **A városi erdőhivatal.**

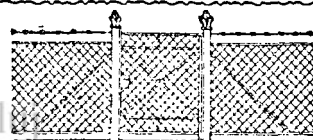

Fajtojások! Hófehér orpington, Hófehér Wiandotte (amerikai kitünő téli tojók), Fekete Langsan, Kendermagos Plymut tyúktojások és Hófehér óriás pekíngi kacsotojások darabja 60 fillér. Rázásmentes faládacsomagolás ingyen. (8.)

REITTER OSZKÁR főkapitánynál Nagybecskereken kapható. Hazai és külföldi 21 kiállításon első kitüntetés. Állami aranyérem.

Vadaskertsövények

a legjobb drótanyagból, továbbá kertsövények, tennispályák, baromfiudvarok

Alpenländische Drahtindustrie

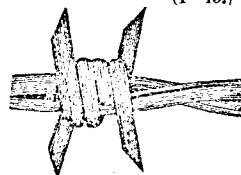
(1-15.)

Ferd. Jergitsch' Söhne

WIEN,

IV/1, Pressgasse 29, Telephon 4144, Graz, Göstinger Maut und Klagenfurt Postfach 263.

195. számú képes katalógus ingyen és bérmentve a legközelebbi eső íródból.

Egy fillért se áldozzon a méhészetre, míg el nem olvassa

A MÉHEK ÉLETE

czímű könyvet, mely a Boczonádi-kaptár és rendszer teljes ismertetését, az egész éven át előforduló munkák leírását és az általános alapismereteket tartalmazza; mely világosságot áraszt a sötétségben, útmutatást a bizonytalanságban; mely határozottan megjelöli a célt s az arra alkalmas eszközöket. A 223 lapra terjedő könyv ára bérmentes küldéssel 3 kor. 45 fill.; csinos vászonkötésben 4 kor. 45 fill.

Műlépek, keretlécetek, kaptárak, kasok és mindennemű méhészeti tárgyakról árjegyzéket és mutatószámot ingyen és bérmentve küld

a «Méhészet» kiadóhivatala
Ujpest, Széchenyi-utca 7. sz.

Magas csirakéességű erdei magvakat

szállít jutányosan

Böhmerwälder**Waldsamen-Klenganstalt**

Gesellschaft m. b. H.

Budweis.

(2. XII. 5.)

Csheerdő.

Uri ruhák készítéséhez való

jó brünni posztót és Lodent

legjutányosabb gyári áron szállít

Etzler és Dostal, Brünn

Schwedengasse 5/z.

Számos magyar erdőhivatal egyenruhaszövet szállítói.

A gyárból való közvetlen bevásárlás
nagy előnnyel jár.Dús mintagyűjtemény a tavaszi és nyári évszakra, meg-
tekintésre bérmentve. — Magyar levelezés.

(4. VI. 4.)

Faiskolaterület 100 hold.

Kitünő minőségű tülevelű és lomblevelű

Erdészeti magvak. Facsemeték.

Gyümölesmagvak.

Tölgyfák kocsányos és kocsánytalan.

Bükkmag.

Gazdasági- és fűmagvak.

Fűmagkeverékek.

Sorfák.

Diszfenyők.

Diszbokrok.

Gyümölesfák és vadonezok.

Rózsák legnemesebb fajokban.

Remis-csemeték.

Helianti és

Csiesóka vadetetésre.

Mag- és csemetérajegyzék: megjelent!

Árajánlattal szívesen szolgálók.

FARAGÓ BÉLA cs. és kir. udv. szállító

ZALAEGRSZEG. (3. IV. 4.)

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban
Budapest, V., Alkotmány-u. 6.

Akác- és gledicsia-magvak!

STAINER GYULA

cs. és kir. udvari szállító
Magyar Magpergető Gyárai**KÖRMEND**

(Vas megye)

Ajánl:

Elismert megbízható minőségű,
szavatolt csirakéességű

**Tülevelű-
Lomblevelű-
Gyümölcs-**

magvakat

saját s a legmodernebb gé-
pekkel berendezett magper-
gető gyáramban kipergetve.**Fűmagkeveréket**szavatolt utolsó termés. —
Minden talajnak megfelelő
összeállításban.

**Exotikus lomblevelű
Exotikus tülevelű**

magvak

esakis kipróbált,
megbízható
minőségben.

Továbbá mindennemű

diszfák és cserjék magvaitszintén szavatolt utolsó termésű s feltétlen sikert biz-
tosító minőségben. (5. VI. 3.)

Tü- és lomblevelű

facsemetéket

minden fajban, korban
és nagyságban, csakis vá-
logatott, jó gyökézzel
bíró példányokban.

Továbbá

gyümölcsvadonezot,
dísz- és sorfákat

kifogástalan minőségben
és

diszfenyőket és cserjéket
az elképzelhető legszebb
formában.

Kitünő csiraképes tölgyfák!

Ideli termésű fenyőmagvak!

Tülevelű-lomblevelű csemeték! Diszfák!